

398/78/3

INSTYTUT HISTORII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik LXXVIII

Nr 3

WARSZAWA 1971

<http://rcin.org.pl>

INSTYTUT HISTORII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK LXXVIII

1971

3

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1971

KOMITET REDAKCYJNY

Aleksander Gieysztor, Krzysztof Groniowski (sekretarz), Stanisław Herbst, Hanna Jędruszczak (sekretarz), Irena Koberdowa, Witold Kula, Bogusław Leśnodorski (redaktor), Tadeusz Łepkowski, Emanuel Rostworowski, Franciszek Ryszka, Marian H. Serejski, Janusz Tazbir, Stanisław Trawkowski (zastępca redaktora), Marian Wojciechowski, Henryk Zieliński, Mieczysław Żywczyński

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, 31-02-61

Państwowe Wydawnictwo Naukowe — Warszawa, Miodowa 10

Nakład 2422+168 egz. Ark. wyd. 23,5, ark. druk. 15

Papier druk. sat. kl. V, 65 g. B1

Oddano do składania 23.III.71 r. Podpisano do druku 10.VII.71 r.

Druk ukończono w lipcu 1971 r.

Zam. 284/71

U-103

Cena zł 30,—

Warszawska Drukarnia Naukowa — Warszawa, Śniadeckich 8

СОДЕРЖАНИЕ

Збигнев Станкевич — Классовые конфликты в казенных имениях Королевства Польского 1815—1864	527
Северин Айзнер — Пилсудчиковские профсоюзы в 1926—1930 гг.	550
Генрик Пшибыльски — Политический центр в отношении конституции и парламентских выборов в 1935 г.	576
Станислав Сперуда — Тайная просветительная деятельность в Красинском повете (1939—1944)	590

ОБЗОР ИССЛЕДОВАНИЙ

Сальво Мастеллоне — Итальянская политическая мысль в период Рисорджименто	606
Людвик Хасс — Вторая Речь Посполитая в мемуарной литературе последних лет	613

ДИСКУССИИ И ПОЛЕМИКИ

Януш Тазбир — Институт истории Польской Академии Наук в 1953—1970 гг.	628
Генрик Самсонович — О состоянии научных кадров исторических наук в университетах	636
Александр Гейштор — Попытка прогноза развития кадров историков до 1985 г.	641

РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЫ И РЕЦЕНЗИИ

Януш Тазбир — Из истории католической церкви в Польше	647
Богуслав Лесьнодорски — „Сперва идеи, затем институты”	657
Зыгмунт Маньковски, Богуслав Древняк, Збигнев Ляндау, Кароль Ионца — Нацистская политика в оккупированной Польше	664

ХРОНИКА	741
IN MEMORIAM	747

TABLE DES MATIÈRES

Zbigniew Stankiewicz — Les conflits de classe dans les domaines du Trésor du Royaume de Pologne en 1815—1864	527
Seweryn Ajzner — Les syndicats pilsudskistes en 1926—1930	550
Henryk Przybylski — Le centre politique devant la constitution et les élections de 1935	576
Stanisław Speruda — L'enseignement clandestin dans le district de Kraśnik (1939—1944)	590

RECHERCHES

Salvo Mastellone — La pensée politique italienne à l'époque du Risorgimento	606
Ludwik Hass — La Deuxième République dans les mémoires des dernières années	613

DISCUSSIONS ET POLEMQUES

Janusz Tazbir — L'Institut d'histoire de l'Académie polonaise des sciences au cours des années 1953—1970	628
Henryk Samsonowicz — Les cadres des sciences historiques universitaires — état et besoins	636
Aleksander Gieysztor — Le développement des cadres des sciences historiques — prévisions	641

CRITIQUES ET COMPTES RENDUS

Janusz Tazbir — Histoire de l'église en Pologne	647
Bogusław Leśnodorski — „Les idées sont les premières, les institutions viennent en second lieu”	657
Zygmunt Mańkowski, Bogusław Drewniak, Zbigniew Landau, Karol Jonca — La politique nazie dans la Pologne occupée	664

CHRONIQUES	741
IN MEMORIAM	747

SPIS TREŚCI

Zbigniew Stankiewicz — Konflikty klasowe w dobrach skarbowych Królestwa Polskiego 1815—1864	527
Seweryn Ajzner — Piłsudczykowskie związki zawodowe w latach 1926—1930	550
Henryk Przybylski — Centrum polityczne wobec konstytucji i wyborów parlamentarnych w 1935 r.	576
Stanisław Spëruda — Tajna działalność oświatowa w powiecie kraśnickim (1939—1944)	590

PRZEGLĄDY BADAŃ

Salvo Mastellone — Włoska myśl polityczna w epoce Risorgimento	606
Ludwik Hass — Druga Rzeczpospolita w pamiętnikarstwie ostatnich lat	613

DYSKUSJE I POLEMIKI

Janusz Tazbir — Instytut Historii PAN w latach 1953—1970	628
Henryk Samsonowicz — Stan i potrzeby kadry w uniwersyteckich naukach historycznych	636
Aleksander Gieysztor — Próba prognozy rozwoju kadry historycznej do roku 1985	641

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Janusz Tazbir — Nad historią kościoła w Polsce	647
Bogusław Leśnodorski — „Pierwsze są idee, wtórne są instytucje”	657
Zygmunt Mańkowski, Bogusław Drewniak, Zbigniew Landau, Karol Jonca — Polityka nazistowska w okupowanej Polsce	664

*

Bibliografija pa historyi Białarusi, feodalizm i kapitalizm — Juliusz Bardach	682
J. Zabłocka, Podstawy gospodarcze anatolijskiej arystokracji w świetle inskrypcji fundacyjnych okresu wczesnego cesarstwa — Jerzy Kolendo	684
J. Bieniak, Wielkopolska, Kujawy, ziemie łęczycka i sieradzka wobec problemu zjednoczenia państwowego w latach 1300—1306 — Józef Matuszewski	686
J. Mikulka, Polské země a herese v době před reformací — Wacław Urban	687
K. Konarski, Warszawa w pierwszym jej stołecznym okresie — Andrzej Zahorski	689
M. B. Topolska, Dobra szklowskie na Białorusi wschodniej w XVII i XVIII wieku — Władysław A. Serczyk	692
M. H. Serejski, Europa a rozbiory Polski — Stanisław Salmonowicz	695
Uprzemysłowienie ziem polskich w XIX i XX w. — Władysław Rusiński	700
H. Dylągowa, Towarzystwo Patriotyczne i Sąd Sejmowy 1821—1829 — Jerzy S. Feliksiak	706

F. Paprocki, Wielkie Księstwo Poznańskie w okresie rządów Flottwella (1830—1841) — Ryszard Bender	709
G. Negri, Three Essays on Comparative Politics — Janina Zakrzewska	712
A. Wrzosek, Tytus Chałubiński — Ryszard Kołodziejczyk	714
K. Wajda, Migracje ludności wiejskiej Pomorza Wschodniego w latach 1850—1914 — Janusz Jasiński	716
H. Pauli, Das Geheimnis von Sarajevo — Juliusz Willaume	719
J. Pajewski, Wokół sprawy polskiej — Waldemar Michowicz, Henryk Zieliński	725
J. Jaros, Historia górnictwa węglowego w Zagłębiu Górnośląskim w latach 1914—1945 — Zbigniew Landau	730
M. Wrzosek, Polskie korpusy wojskowe w Rosji w latach 1917—1918 — Zygmunt Łukawski	732
S. Potocki, Położenie mniejszości niemieckiej w Polsce 1918—1938 — Zbigniew Dworecki	735
K. Jonca, Polityka narodowościowa Trzeciej Rzeszy na Śląsku Opolskim (1933—1940) — Andrzej Brożek	737

KRONIKA

Kościół w Polsce nowożytnej	741
Badania dziejów myśli politycznej po 1864 r. — Adam Basak	742
Bibliografia historii Polski XIX i XX wieku	745

IN MEMORIAM

Janusz Woliński (1894—1970) — Stanisław Herbst	747
Konstanty Grzybowski (1901—1970) — Marek Sobolewski, Marek Waldenberg	749
Emilia Sukertowa-Biedrawina (1887—1970) — Tadeusz Grygier	755

**NAKŁADEM
PAŃSTWOWEGO WYDAWNICTWA
NAUKOWEGO**

ukaze się w III kwartale br.

**ZAMEK
KRÓLEWSKI
W WARSZAWIE**

Praca zbiorowa, ok. zł 45.—

Monografia siedmioletniej historii Zamku Królewskiego w Warszawie. Zaprezentowane dzięki dawniejszym i najnowszym badaniom archeologicznym materiały rzucają nowe światło na najwcześniejszą historię Zamku.

Czytelnik znajdzie informacje o architektach, budowniczych i artystach, pracujących nad rozbudową i wyposażeniem wnętrza zamkowych, opisy ważnych wydarzeń w życiu narodu, rozgrywających się w tych murach, oraz garść szczegółów o charakterze anegdotycznym, które łączą się z osobami mieszkańców Zamku.

Na treść składają się następujące opracowania:

Aleksander Gieysztor:	Zamek Piastów i Jagiellonów
Władysław Tomkiewicz:	Zamek Wazów i Sasów
Stanisław Lorentz:	Zamek Stanisława Augusta
Stanisław Herbst:	Zamek w latach 1795—1939
Jan Zachwatowicz:	Zamek zniszczony i sprawa jego odbudowy

Tom ilustrują fotografie dokumentalne, reprodukcje dzieł sztuki, plany. Jest on wyposażony w aktualną bibliografię. Czytelnicy otrzymają więc obszerne opracowanie źródłowe, dostarczające wszechstronnych informacji o bezcennym zabytku najściślej związanym z historią Polski.

ZABYTKI WARSZAWY

seria Państwowego Wydawnictwa Naukowego

- Popularnonaukowe, zwarte monografie poświęcone poszczególnym zespołom architektonicznym, budowlom i pomnikom o wartości artystycznej i historycznej.
- Seria przeznaczona dla najszerszych kręgów miłośników Warszawy, w tym także dla historyków i historyków sztuki.
- Poszczególne tomiki w starannej szacie graficznej, bogato ilustrowane.

w sprzedaży:

- S. Lorentz — Natolin, 1970, s. 83, zł 15.—
A. Rottermund — Pałac Błękitny, 1970, s. 79, zł 15.—
H. Kotkowska-Bareja — Pomnik Chopina, 1970, s. 75, zł 14.—
M. Kwiatkowski — Królikarnia, 1971, s. 92, zł 18.
A. Bartczakowa — Collegium Nobilium, s. 85, 1971, zł 15.—
J. Mieleszko — Pałac Czapskich, 1971, s. 78, zł 15.—

w przygotowaniu:

- M. Kwiatkowski — Pałac Stefana Bidzińskiego
S. Jaroszewski — Pałac Lubomirskich
H. Kotkowska-Bareja — Pomnik J. Poniatowskiego
I. Malinowska — Pałac Sapieżyński

Cena zł 30,—

TYLKO PRENUMERATA ZAPEWNI REGULARNE OTRZYMYWANIE

KWARTALNIK HISTORYCZNEGO

Cena prenumeraty krajowej:

półrocznie — 60.—

rocznie — 120.—

Institucje państwowe, społeczne, zakłady pracy, szkoły itp. mogą zamawiać prenumeratę wyłącznie w miejscowych Oddziałach i Delegaturach „Ruch”.

Prenumeratory indywidualni mogą opłacać prenumeratę w urzędach pocztowych i u listonoszy, lub dokonywać wpłat na konto PKO Nr 1-6-100020 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch”, Warszawa, ul. Towarowa 28 (w terminie do 10 dnia miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty).

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 40% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” Warszawa, ul. Wronia 23, konto PKO. Nr 1-6-100024.

Bieżące i archiwalne numery można nabywać lub zamawiać we Wzorcowni Wydawnictw Naukowych PAN — Ossolineum — PWN, Warszawa, Pałac Kultury i Nauki (wysoki parter) oraz w księgarniach naukowych „Domu Książki”.

Sprzedaż egzemplarzy numerów zdezaktualizowanych, na uprzednie pisemne zamówienia, prowadzi Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch” Warszawa, ul. Towarowa 28.

Subscription orders can be sent directly to:

Export and Import Enterprise „Ruch”

Warszawa 1

P.O. Box 154

sending remittance of \$ 12,— through the Bank Handlowy — Warszawa, Traugutta 7

Kwart. Hist. R. LXXVIII, z. 3, s. 525—762, kwiecień—czerwiec, Warszawa 1971

Indeks 36432